

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdaszat, tudomány és művészet köréből.

Megjelen:

Minden hónap 1-én, 10-én, és 20-kán
egész éven.

Szerkesztői Iroda és Kiadó hivatal:
WAJDITS JÓZSEF könyvkereskedésében.

Előfizetési folttételek:

Helyben háborúba hordással és visszakére postán 10kr.

Egyéb évre: - 6 ft. - kr.
Egy évre: - 3
Évnegyedre: - 1 : 50.

Hirdetések:

A hat hónapos peltátorárt 1-król 7 kr.

2-król 8 és minden további havi kibocsátásról 5 kr.
Bélyegdíj minden egyes beliktatárról 30 kr.

A Nyílt téren
egy pelti sor beliktatási díja 10 kr.

Előfizetési pénzek és

hirdetések,

ugy mintha a lap esetlegem törlesztendő lenne,
különben minden előfizetéshez
valamit vissza leleplek, bármintha a kiadóhatalom
kölcsönök NAGY-KANIZSÁRA.

Előfizetési felhívás

ZALA-SOMOGYI KÖZLÖNY

czimü

egyetemes ismeretterjesztő lapra.

Az előfizetési uj év küszöbén erkölcsi kötelezettségünknek tartjuk, lapunk lefolyt út évi korszakára visszapillantva, a t. cz. pártoló közönség iránti viszonyainkat számba venni.

Midőn lapunkat honpolgári áldozatkézzel megindítjuk, azon meggyőződés lelkisített, — hogy vállalatunk érzékeny hiányt fog, a helyi viszonyok és érdekek tüzetesb megvitatása által, e vidék társadalmi s közösségi terén pótolni, s ma azon meggyőződés hevit, miszerint minden megtettünk a nemes célt elérésére.

A kezdet hézegségein rég tulesvén, mint szerkesztő-kindó intézkedtünk arról, hogy a haladási uton, a legjobb erőkkel azóvetkezés, csüggédetlenül törvén előre, mind sényes és fényes eredménynel oldhassuk meg föladatunkat.

Tudjuk azt, hogy a legközelebbi sulyos csapások oly terheket róttak sok hánnyattatáson keresztül nemzetünkre, miszerint számos családnak le kell mondania arról, hogy az irodalom oltárára nevezetess áldozatot hozhasson; de hogy az olvasni tudó magyar ember ily válságos időben lap nélküli ne maradjon, lapunkat, ámbár terjedelme az előbbi marad, s ezentul is havonként háromszor jelenend meg, olcsóban adjuk, ugyanis:

évnegyedre csak 1 ft, félévre 2 ft, egész évre 4 ft 0. é.

Ily áldozatkézzük mellett bizton reméljük, miszerint t. cz. munkatársaink s ügybarátaink közreműködése folytan a méltányos közönség vállalatunkat bathatós pártolásával jutalmazandja.

Kelt-Nagy-Kanizsán, dec. 1-én 1866.

WAJDITS JÓZSEF,
felelős szerkesztő és kiadó.

Pianovics P. urnak!

Bámulva olvastam önné a „Z. S. Közlöny” 30-dik számában megjelent cikkjét; bámultam három hón előtt írt „Szerény észrevételeimnek” véletlen föltámadásában, miket a feledékenység mely örvényében enyészni véltem, és miket ön újra fölösleges, és tanúságos megjegyzésekkel bővítve, értekezéseknek tártyára műltani sziveskedt. — Szándékomb volt ugyan a tártyában tübbé szóvítbá nem bocsátkozni, onnan cikkjét azonban nélkül nem hagyhatom; részint hogy bebizonyítam, mennyire mélyenlőnön önné jókáró intellektua liggadt és ingerültleg nélküli választottal illetőleg; fóleg pedig azért, mivel ön száváimat feliratárra, miert is kötelezettségeknek tekintem a feliratések földterítésére a következőket elmondani, egyúttal nyilatkoztatván, hogy ezontul fontebb kimondott szándékomb mellett az iskolában maradok — akárki pendítse is a tártyát.

Ön cikkjének a címét adja: „Hogyan leh jobb, izraelita-magyar, vagy zsidó?” Szerintem a szabadellv Államnak törvényhozsa olyan, vagy legalább olyannak kellene lennie, hogy

abban sem zsidóról, sem más selekezetről szó ne legyen. — Ha tehát ön uram a zsidó ügyet szívin hordja, nem kellem töpreknednie annak leendő elnevezésével, haacsak más szempontból nem indul ki, de akkor jobban hangszanck a cím — ekkép: Hogyan volna rosszabb, izraelita-magyar, vagy — zsidó? — De tértünk a dologhoz.

En dr. D. ur szavaiból azt értem, hogy a zsidó, nézete szerint, addig ne emancipáltassanak, míg nyelvben, szókásban stb. a magyar nemzetnek tökéletesen nem simulnak, és még a vegyes hízásság törvényképen meg nem engedik, és ezt nem zsidó agyban keletkezik képzettségenként neveztem, hanem

ajánljui hítorsorosainak, törekedjenek önként és teljes erőből magukat a magyar nemzetet azonosítani, és e véleményben egész meggyőződésből én is osztózom.

De önné azon állítását, hogy én az iheralitáknak a magyar nevezetű egybeolvadásról szükségtelennek tartom, egyáltalán helyben nem hagyhatom: én olyasmit nem mondhattam, azon egyezsőkbb, mivel meggyőződésemmel meg nom feró véleményt semmi nem nyilvánítottuk.

A honszerebet szent tizek kebleben talán nem kevesebb hévvel lángol mint a született magyar keblében, és a magyar nemzet iránti rokonanzen anyival összéntébb, mivel mi zsidók magyar nemzettel műtán elmondhatjuk:

„Es annyi balzszerense közül, oly sok rizály után, megfogyva bár, de törven, tengődünk a föld hűtán.” — En csupán azt mondottam, hogy a zsidók egyenjogosítását azoknak a nemzettel egybeolvashatásból föltételezni nem lehet, és ez állításomat most is fonthartom.

Azon kérdezésre továbbá, hogy hányszor és hányszélel alakban léptette fel Russel a zsidó kérdést az angol parlamentben, és mennyire haladt ez ügy

ott? A következő szolgáljon válaszul: A zsidó kérdés többször került ugyan az színyegre, de miig az a népförmeg képviselő alsóházban minden szerecsenek keresztül ment, a felsőházból, melyre a papás gyakorolja befolyását, rendesen megbuktott, miig végre az alsóház ily eszkí-formát szerkesztett, mielyet a zsidó is minden vállásosorbitás nélkül elmondhatott, és en időtől fogva az angol parlamentben zsidó is ülnak. Hogy pedig Angliában a zsidók még eddig szörzük — hogy önképesével éljek — nem ülnek, ez attól van, mivel Angliának még eddig zsidó minisztere nincs; tessék azonban pillanatot venni Franciaországra, és a miniszterpadon zsidókat is fog találni.

Ön véleménye szerint a népförmegben annyira megrögzött zsidó gyűlésből a zsidók simuláció és egybeolvadás megszűnteti, vagy legalább csökkeneti képessé a nézetet egyáltalánban nem ostrom. Mindaddig, miig a keresztség iskoláiban azt tanítják, és a keresztség egházakban azt tanítják: „A zsidók gúnosz csapata keresztra feszítette az üdvöztöt,” — a mi, katolikus legyezőmondra, a történelem által sehol sem igazolhatik, a mint azt több év alatt

Nagy-Kanizsa. Ötödik évfolyam.

33. szám 1866. december 10-én.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdaszat, tudomány és művészet köréből.

Megjelen:

Minden hónap 1-én, 10-én, és 20-kán
egész éven.

Szerkesztői iroda és kiadó hivatal:
WAJDITS JÓZSEF könyvkereskedésben,

Előfizetési foltótelek:

Bályben három hónapra és előre postán küldve:
Egyéves Árak: 5 frt. - kr.
Fél évre 2 frt. - kr.
Évnegyedre 1 frt. - kr.

Hirdetések:

A hirdetési pénzletek terjegy 1 kr.
Bár 6 és minden további hirdetésre 1 kr.
Bürgelj minden címer hirdetésére 10 kr.
A Nélt terem
egy petit sor hirdetés díja 10 kr.

Előfizetési pénzek és
hirdetések:

egy kiadás és lap minden évi tartalmát illusz.
kölcsönben érte a kiadó hirdetések
számlájának érték lefelé, bárminemű kiadásra
kölcsönök NAGY-KANIZSA.

Előfizetési felhívás

„ZALA-SOMOGYI KÖZLÖNY”

egyetemes ismeretterjesztő lapra.

Az előfizetési nyújtványunkat mindenki tartjuk, lapunk lefolyt öt évi korszakára visszapillantva; a t. ez pártoló közönség iránti viszonyainkat számba venni.

Midőn lapunkat honpolgári aldozatkésséggel megindítjuk, azon meggyőződés lelkesséteit, — hogy vállalatunk érzékeny hiányt fog, a helyi viszonyok és érdekek tüzet megritíteni által, a vidék társadalmi és közművelődési terén pótolni, s ma azon meggyőződés hevít, miszerint minden megtettünk e nemes ezzel elérésére.

X kezdet nehézségein rág tulesvén, mint szerkesztő-kiadó intézkedtünk arról, hogy a haladási uton, a legjobb erőkkel szövetkezve, csüggédetlenül törvén előre, mind sűnyesb és sűnyesb eredménynyel oldhassuk meg földadatunkat.

Tudjuk azt, hogy a legközelebbi sulyos esapárosok oly terhekkel róttak sok hányattatásban keresztülment nemzetünkre, miszerint számos családnunk le kell mondania arról, hogy az irodalom olátrára nevezetess aldozatot hozhasson; de hogy az olvasni tudó magyar ember illy valóságos időben lap nélkül ne maradjon, lapunkat, ámbar terjedelme az előbbi marad, s ezentul is havonként háromszor jelenend meg. oltoscóban adjunk, ugyanis:

évnegyedre csak 1 frt, félévre 2 frt, egész évre 4 frt o. é.

Ha aldozatkésségünk mellett bizton reméljük, miszerint t. ez. munkatársaiuk s ügybarátai közreműködése folytan a méltányos közönség vállalkozásával hatáthatósával jutalmazandja.

Kelt Nagy-Kanizsán, dec. 1-én 1866.

WAJDITS JÓZSEF,
felelős szerkesztő & kiadó.

Az ütem- és tollba-mondott írás, a magyar nyelvvel elő népiiskolák alsó osztályaiban.

N. Kanizsa, 1866. télén 6-án.

Ha több emeletű házat igyekszünk épíni, mely nemcsak különböző megfeleljen századunk, az építőművészben előhaladott korának, hanem, hogy az minden vihar és szélvésznek dacolhasson, szükséges: hogy annak alapját valigutott, enyészettel anyagból szilárdon és erősen megvessük, nem kevésbé igényeltetik szintje, hogy az építésre ügyes, az építész minden ágaiban jartsan építész vásárszínk, ki nemcsak a jó anyag valásztásánál tanácsolhasson, hanem képes legyen az építmény állandóságát és tartós jövőjét már előre biztosítani.

Ugy haszem könnyen feltalálja a nyíjas olvás, hogy a tanulót mint építményt, a tankönyveket és tanmodort mint az építésre szolgáló anyagot, és a tanítót mint építőmester kérdelem.

Habár a mostani tanrendszor sok kívánni valót ligy látra, sőt önjábandó is volna, hogy a taneszközök igorú vizsgálat alá kerüljenek,

mindamellett igazságitalanság volna tőlünk, ha az ügyeség és tapintattal munkált ABC könyveknek hoznos-ságát megtagnadrónk, vagy félreismer-nónk, minthogy a zsege tanuló eszmekifejlődésére vezető, és képességet ébresztő anyaggal szolgál, miszerint az ügyes tanító minden régi edéknyv nélkülböszöntetlenül bízhat lehet, hogy tanítványai idővel gazdag gyűjtem-nyel fogják megjutalmazni futradagos munkáját a haza és emberiség hozzá-nára.

Visszatérvén ügylinköböz az ütem- és tollbamondó-társihoz, azon lükérően, amelyikről előlátunk, — valjon e két egyaránt szükséges és hasznos tanmodor között melyiknek adjuk az alsó-vagyia előkészítő osztályban az elsőbb séget? Megvitálatlan tény, hogy már a népiiskolák alsó-osztálynában az olvasást legjobb, legkönyebb és legcélzásosabb írás tanítatni, mint hogy az emberi ész sokkal jobban és alaposabban elfogja azt, mit maga elmejével feltalál és fel fog, mint azt, mit gépiesen minden elmélet nélkül betanul! A magyar-irványsági tanítás ellen még azon alaptalan ellenvételek sem alkalmazható, mit azon Péssmis.

ták, a régi Zopfsystem, az nygneve-zett osztályzálás mellett küzdő (Schulmeisterek) iskolamesterek a német ir-vaolvási tanmodor elnyomatására végett felhozzának, hogy t. i. ha a tanuló minden szónak a száraz betűk el-csevégése helyett csak azok hangjait kiejtik, a helyesírást csak hibásan fogják begyakorolni, és a betűket az irányában gyakran elcsérélnek, minthogy a hozzá nyelvünkkel legbiztosabban a jó és tiszta kiejtés után lehet helyesen és hibásan leírnunk. — miig az, ki a tiszta kiejtés és hangoztatásra nem figyel, csak nagy nehezen fogja meg a felszíni felso fogni, rá azonban, hogy fel annyit tesz, mintha mondaniam az alsó vonalnak kerdezne húzzuk az irat a felső vonalig és le, a felől vonalon kerdezve az alsó vonalig, és így folytatjuk minden egyes betűt beranításával; mintán, s magánhangzok leírására begyakorolják, beranítják az ütemtanmód-szerint az egyes másikának hangzókat is az ABC-könyv rendszere-

rint összekötésében, az ott indított tollbamondatási gyakorlatokkal.

Ezen eljárás mellett azonban minden vannak, hogy minden tanuló legy-e általában és időben tanítja a leírtakat, miszerint a rakkerekekkel leírására tollbamondatási gyakorlatokra szinte egyiküknek csatlakoztatni lesznek. Természetesen, hogy a tanított

